

SECTOR
DE
SALA

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

Proletari din toate țările, uniți-vă!

PRIVIRE SPRE VIITOR

Patria intră în acest timp al rodului urmându-și toate energiile pentru ca marele eveniment politic pe care îl pregătim — Congresul al XIV-lea al partidului — să primească întreaga măsură a capacității creatoare a unui popor liber și demn, constructor al propriului viitor sub semnul independenței și progresului multilateral. Succesele pe care le raportează colective de oameni și muncii din întreaga țară — din industrie, din agricultură, din alte domenii ale creației materiale și spirituale — se constituie în argumente ale acestei stări de emulație ce caracterizează etapa de pregătire a marelui forum comunist. În cadrul unui proces ce include practic toate sectoarele de activitate deținând un larg și unit front al muncii pentru țară, rolul științei, învățământului și culturii se impune drept o coordonată esențială a înaintării pe calea dezvoltării țării prefigurată cu limpezime de Tezele pentru Congresul al XIV-lea și Programul directiv, documente aflate în dezbaterile întregii națiuni. Această idee a fost subliniată încă o dată cu deosebită pregnanță în Cuvântarea pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a rostit-o la marea adunare populară din municipiul Iași, cu prilejul deschiderii noului an de învățământ. Spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Nu există astăzi obligații patriotice și revoluționare mai înalte decât aceea de a învăța și a învăța, pentru toți copiii și înțegul nostru triner. Insușiți-vă, dragi prieteni, cele mai înalte cunoștințe! Folosiți la maximum condițiile create de partid, de statul nostru, de popor, pentru a putea învăța și a vă însuși cele mai minunate cunoștințe din toate domeniile! Faceți astfel încât să creșteți ca buni și înalți cetățeni ai României socialiste, să asigurați întotdeauna, în veci de veci — ca să mă exprim astfel — existența patriei și poporului nostru, a limbii noastre, în rindul țărilor independente ale lumii, im-

preună cu alte popoare! Dar să dezvoltăm conținutul limbii și cultura românească, să prețuim istoria națională, trecutul nostru glorios!”

Cuvintele acestei vibrante chemări deslușesc sensul limpede al unei atitudini de profund și fierbinte patriotism ce trebuie să devină marca distinctă a școlii românești, a fiicăruia dintre cei care se pregătesc astăzi pentru a-și putea asuma răspunderea viitorului. Și în această cuvântare, secretarul general al partidului a dezvoltat conceptual formările unei conștiințe înaintate, revoluționare. În acest spațiu, calitatea pregătirii, asumarea unor cunoștințe la cel mai înalt nivel, devenind elemente prioritare pentru orice domeniu al învățământului românesc. „Pentru a înfăptui obiectivele fâuririi comunismului în patria noastră avem nevoie în toate domeniile de specialiști, de ingineri și tehnicieni, de oameni de cultură cu cele mai înalte cunoștințe. Numai așa vor putea să ducă înainte, atât tradițiile revoluționare și patriotice, cât și făclia științei și progresului continuu, baza victoriei socializării în întreaga lume!”

Dispunând de o modernă bază de pregătire, racordată la cele mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice, școala românească are astăzi, mai mult ca oricând, datorită de a transforma calitatea umană a tuturor fililor țării, într-o inteligență activă, creatoare, angajată organic în înfăptuirea marilor obiective de dezvoltare ale României socialiste.

Certificatul de absolvire al noilor promoții care vor intra din școala direct în linia întâi a muncii trebuie să aștepte în primul rând cele două calități fundamentale ale tânărului specialist — competența și spiritul revoluționar.

Pentru că, prin ochii acestor promoții cu argumentul și cu valoarea faptelor lor concrete, putem privi cu deplină certitudine spre viitor.

Luceafărul

● INTERVIURILE „LUCEAFĂRULUI”. ● Ion Lăncrănjan : „Scriitorul trebuie să participe la viața socială a țării prin ceea ce scrie” ● CENTENAR CREANȚA ● „Lumea ca teatru” de Mihai Cimpoi (in pagina a 3-a)

Brăduț Covatu în „Cap de copil”

Cartea precursorilor

Istoricul literar Ion Dodu Bălan are meritul de a fi consacrat o amplă monografie lui Goga, reeditată apoi după 1971, primum și o ediție amplă și în monografia Aron Cotruș, reavând astfel în circulația normală a valorilor literare a acestor poezii reprezentative din prima jumătate a acestui secol. Cercetătorul neobosit al literaturii noastre moderne poate avea acum, când se adia la poporul său de peste decenii, de investigații, analize, cursuri universitare, studii și articole, în toate revistele noastre literare. A manifestat un atașament constant față de valori consacrate ale culturii naționale și o evocare a patos a unor mari figuri ale literaturii naționale, cu preponderență a unor scriitori ardeleni a căror operă o străbătută și de un suflet patriotic mai ardent, date fiind condițiile dramatice de continuitate și stăpînirea străină. Climatul eroic în care s-au afirmat corifeii Școlii Ardelenilor și descendenții ei până la Slavici, dar și Coșbuc, Goga, Rebreanu, Flaga, Cotruș, Benic, a imprimat o substanță spirituală și un limbaj mai nobil și mai dînz operelor de adîncă morală, de solidă configurare a realității trecutului nostru.

În buna tradiție a scriitorilor ardeleni, Ion Dodu Bălan a stăruit cu aplicatie și talent asupra valorilor literare, spirituale, ale unui trecut eroic și în ceea ce a făcut cu stăruință și critic literar, chiar în versurile lui străbătute de vibrații afective, înrudit cu acele efuzii lirice de care s-a apropiat prin studiu și meditație, de Goga și Cotruș, reconvocăm o continuitate și afirmare literară personală ce-i dă dreptul la prețuirea contribuțiilor sale originale, documentate, in-

suflete de patos, operă de literat în sensul curat al termenului, un literat devotat valorilor majore ale culturii naționale. Ultima carte pe care a întocmit-o și a prefăcut-o instructiv, cu detalii revelatoare, este O. Goga, Precursori, antologie de studii și articole literare, de memorii și fragmente de jurnal, în care personalitatea pretului ardelen, care a deschis un făgăduitor nou în poezia română la începutul acestui secol cu volumul său Poezii (1905), apare mai complexă, mai contradictorie și mai dinamică opoziție în curentul dezbaterilor interbelice decît și cunoscută indeobște. „Continuind ideile osopitștilor și mai cu seamă ale lui Eminescu, O. Goga scriează manifestările prezentului — scrie editorul său de azi — pe care le apreciază și le judecă din perspectiva ideii naționale, steaua polară a întregii lui activități de gazetar”. (p. 37).

Există desigur în evocările și comentariile prozelice ale lui Bogdan Stih, exprimate pînă acum în spiritul înțelegător ale culturii naționale, cu ideile propulsive ale unui patriotism sincer și constructiv, axat pe idealurile unității, romanității și modernizării culturii și limbii, de către vechii societăți românești, în puterea crezului exprimat simplu de Eminescu în două fețe fundamentale, tot atât de vii și la Goga: „Cultura

Gheorghe Bulgăr

Continuare în pag. a 7-a

● In pagina a 6-a: ● Revindicarea clasicilor ● „Preminesceniile” de Dimitrie Bolintineanu ● de Th. Codreanu ● Recapitulări ● „Autenticismul psihologic” de Paul Dugneanu ● „Funcția complexității” de H. Zalis

NOUA GEOGRAFIE LITERARĂ

ECOURI DANUBIENE

Sub pecetea stilistică a geografiei Banatului, cu ontologia dominantă a cîmpului danubian, stă creația literară de pînă acum a lui Ivo Muncian, polyvalent exercitată de la poezia germinativă solară, a evenimentului cotidian etc. din volumele: *Orizonturile imaginabile* (1966), *Evenimentul literar* (Kriterion, 1973), *Pașii de cer* (Kriterion, 1973), *Secretariatul de emulație* (Kriterion, 1978). Ce ne aduce bucurie (Kriterion, 1981 — premiul Uniunii Scriitorilor), *Odiha vintului* (Facla, 1982), *Soarele din palmă* (Cartea Românească, 1983), *Scări solare* (Kriterion, 1986) și *Armonii regăsite* (Facla, 1988), la proza scurtă și (micro)roman, unde relieful „zilei” reverberază un interesant relief psihologic, ca într-o *Noaptea de nesomn* (Kriterion, 1977), *Încluz zilei* (Kriterion, 1984 — premiul Asociației Scriitorilor din Timișoara), *O zi din viață* (Kriterion, 1987) etc.

Înainte de toate, Ivo Muncian (n. 10 august 1943) ni se înfățișează drept un veritabil poet al spațiului bănațean, care știe că aedul este un

cetățean al lumii cu adînc, nebanuțle rădăcini împănate în pînîntul nasterii — iar cu cit acestea sînt mai viguroase și mai profunde, zbururile, polidimensionându-se autohtonist, au șansa convergenței dinspre cîmpia adevăratului în privilegiu a Fintei. De-așed, din Cimpia Banatului, apone limpede Ivo Muncian în poezia Patrie (în volumul *Soarele din palmă*) visul capătă puterea de a deveni realitate, zburul pămîntului spre întîin este mai sigur, zimbetul cîmpiei se rotunjește verde-românește și pașii capătă în amleze forța de a străbate orizonturi: o *Filă de jurnal* (din *Odiha vintului*) ne relevă la acest poet „neliniștea drept emblemă”, după ce s-a deschis ușa de romă a dimineții și supra-flet ca să înflorească soarele cîmpiei, după ce își rela zbururile în magnificență: căci poetul, simțindu-se, firește, în avangarda umanității și mizind — ca „flu-ai-Pămîntului și al Cerului” — pe înrudirea cu zeli, perspectivează materia „pînă la marginea minunii”, în sacral dăns cu Soarele în circ. Ars poetica lui Ivo Muncian din „deschiderea” volumului Armonii regăsite nu ni-l prezintă pe poet neapărat lîngă un veritabil „cuptor pentru arderea realului” (Reverdy), ci într-o „brutărie” a logosului, de unde sîntem avertizați asupra „zorului” dat de cuvinte-mbujorate ce trebuie împlinite, frămîntate (arheziian) cu migală, îndelung, și coapte la

Ion Pachie Tatomișescu

Continuare în pag. a 6-a

VETRE ETERNE

Interessantă proză pe temă istorică a lui Bogdan Stih, exprimată pînă acum în numai trei romane ce par a se organiza cu o anumită unitate, s-a clarificat din punct de vedere estetic în chip treptat, impresia de maturitate deplină fiind, de-acum încolo, în afară de orice discuție. De altminteri, *Vetrele lumegă în amurg* (1983), cel mai recent dintre romanele ce și-au fixat drept obiectiv reconstituirea „antichităților” românești, se arată a fi într-o totul superior, din punct de vedere al perspectivei propriu-zis istoriografice cit și din acela stilistic, celor anterioare. *Iarna lupilor* (1980) și *Acvila și Leul* (1983). Mai înainte de toate, acestea sînt un fel de romane arheologice, unde reconstituirea umitor de minuțioasă a unei civilizații autohtone se face cu o inteligență de tot remarcabilă și dintr-un punct de vedere instruit, ce dă cunoșcătorului mari delicii iar celor ce ignoră problematica — o stare de stupefacție inevitabilă la contemplația unei realități articulate perfect. Ambiția romanțierului este de a propune soluții și de a așeza o materie epică verosimilă acolo unde istoricul sovăie în con-

cluzii; numeroase dintre interpretările lui sînt extrem de pătrunzătoare și depășesc schemele istoriografice adeseori inerte ori mult prea prevăzătoare.

Această reconstituire constituie, de fapt, substanța epică fundamentală deși aparentele înșală și o prea repede impresie pare a îndrepta concluzia comentatorului către altfel de orizonturi decît acesta. Aici *Acvila și Leul* și *Vetrele lumegă în amurg* se întemeiază pe o schemă de aspect senzational, ipotetică de bună seamă din perspectivă istoriografică și, în fond, negliabilă la vederea întregului căci valoarea estetică (și chiar aceea teoretică) nu decurge de aici. Amîndouă sînt romane ale „noul frontiere”, cu semnificația pe care o întregă proză americană o căpătase în veacul XIX (inclusiv romanul de aventuri în ceea ce se cheamă „Far West”) însă o „nouă frontiere” romană, constituită de Dunărea getică. O diferență se observă aici, Romanțierul imaginează în măsuri senzationale și inchișipie o Dacie romanizată unde mitul rului a rămas viu pînă în epoci mai recente, ale Evului Mediu. Timpuru: *Acvila și Leul* propune o explicație pentru retragerea aureliană, ce și-ar găsi un reazem în independența cucerită de autohtoni prin efectuarea unei plăți cu uriasă valoare în aur pur, *Vetrele lumegă în amurg* sugerează existența

Artur Silvestri

Continuare în pag. a 7-a

PROGRAMUL-DIRECTIVĂ ȘI

TEZELE PENTRU CONGRESUL AL XIV-LEA AL P.C.R. —

REPERE ALE CONSTRUCȚIEI DE CONȘTIINTĂ

Revitalizarea liricii moderne

In formula modernă poezia tinde să realizeze caleidoscop, în spectru alternativ, în abitudini divergente, de la efortul de absorbție a realului, la directiva de eliminare a contingentului, căpătînd — chiar și prin tendința de obscurizare — subștă și coerență. Problema este ce parte a realității este acceptată și asimată și ce domenii vor fi eliminate, din moment ce se produce o masivă specializare și intruziune a „impurităților” în domeniul imaginarii poetice.

De la înregistrarea efluvior sensibilității native, pînă la emotivitatea efluvior sensibilității culturale, în abitudini divergente, de la efortul de absorbție a realului, la directiva de eliminare a contingentului, căpătînd — chiar și prin tendința de obscurizare — subștă și coerență. Problema este ce parte a realității este acceptată și asimată și ce domenii vor fi eliminate, din moment ce se produce o masivă specializare și intruziune a „impurităților” în domeniul imaginarii poetice.

Între 1916 și 1958 poezia românească se consolidează ca un singur etaj revoluționară, ca o unitate performantă, tocmai prin facultatea metamorfică, între 1958 și 1965, după o perioadă de opacitate, revine la matca tradițională, ulterior metamorfizîndu-se pe orizontala tuturor posibilităților lirice. Desigur dacă Em-

nescu catalizează efortul de diferențiere, conștinuînd reperul fundamental, tot opera lui prezintă humusul nutritiv al evului, matca generativă care prin clasicizarea romantismului, adică a formelor neanacronice de lirism, propune un euro-centrism structural, după primul război mondial.

Astfel, al doilea descălecat al poeziei moderne românești, în faza post-simbolistă, modernă, propune o „continentalizare” sincronică cu marea poezie a Europei.

Cîteva distincții comune revin dincolo de structurile individualizante ale fiecărui mare creator. Exploria sintaxei, dilocarea și a distorsionarea semanticilor primare, de dictionar, ale cuvintelor, aluzivitatea, sugestivitatea pînă la obscurizare, estomparea sentimentalității și vibrației simpatice. Textul devine un complex dinamic, rotund, suficient sînsi de marea densitate meditativă, cu deschidere spre ambiguitate dar presupunînd mai multe căi de ac-

Aureliu Goci

Continuare în pag. a 2-a

TINĂR ÎN AGORA

LA TEMELII DE CASE

Astăzi în acest timp, în acest an al Congresului al XIV-lea despre oamenii țării însemnă a înțelegi, înainte de orice, spiritul construcției.

Discuț cu un om despre case. Despre ce altceva sa vorbi cînd casele sînt rînduite în el prin imaginile adunate în ani mulți. Fiecare discurs este un proiect de construcție. Pe multe dintre ele le-am admirat așezate într-un „evanghel” statornic de o parte de alta a soarelui ce străbate Dărmăneștii Sucevei. Case dăruite cu sufletul. Cum ar fi putut ele să prin ele, constructorii, să se bucare de taină?

„Casele sînt sufletele oamenilor. În ele se află o bogăție ce nu se poate măsura. Acolo ambianța familiei are căldura și înțelegerea. Dacă de ce noi constructorii nu uităm asta...”

Aceste simțămînte le-am desprins din vorbele lui. A fost unul din interlocutorii de care m-am apropiat cel mai greu și nu mi-am găsit explicația ani în sir, pînă într-o zi cînd l-am întrebat pe un prieten din Mărieșia-Mică, ce se ascunde în meșterul Gheorghe Mateiuc. Răspunsul lui m-a lîngsat într-un fel. Așa am găsit că în inima acestui om, odă, s-a rupt ceva. Și chiar dacă timpul a trecut de la acea întîmplare referențială, acum, cînd el mai așază temelii caselor tale. Tace și se gîndește că alături de el mai este cineva, adică trebuie să mai fie și ceilalți. Și face acest lucru cu certitudine că numai astfel își face datoria cu dragoste. De fiecare dată cînd l-am mai întîlnit prin oraș venit cu hîrta la aprobare, s-a ferit să-mi vorbească despre el. M-a rugat să scriu despre Aurel Nicolae, Vasile Barbir,

Vasile Usec, Dumitru Babuic, Ion Lupitrec, Emilian Lupitrec, Gheorghe Sinduleac, Nu a uitat să-l amintesc pe Vasile Divitavei, Eugen Ledvenic, Constantin Bilic chiar dacă eșența din urmă sînt acum pensionari. Merită să treceti și pe la ei. Merită. Vă rog să mă credeți! Au fost alături de mine peste douăzeci de ani. Ce oameni minunați! Ce lucruri au avut de la cîine trivale. Am amintit pe cîiva din cei aproape trei sute de constructori de case din Dărmănești. Oameni cu iubirea de case, Oameni cu care Gheorghe Mateiuc a împărțit nezarurile, dar mai ales bucuria ridicării caselor. Ei, oamenii din jur, au fost cei care i-au legat gîndurile ruple cîndva și l-au înconjurat cu acel sentiment sublim — omnia. Acum, Gheorghe Mateiuc este șef sector mică industrie în comună, secție care anul trecut și-a depășit planul cu patru milioane lei, iar în primul semestru din 1989, cu peste două milioane lei.

O nouă reînviere cu el mi-a prilezit, recent, un dialog ce a alungat incertitudinile ce planau în jurul meu.

„Te rog să te oprești la cîteva obiective de care ești legat sufleteste...”

Noi am lucrat cu trageră de inimă la toate investițiile. Și aceasta pentru că noi luăm în vestimentația de investiții de încredere din partea celor care apelează la noi. Mai orecet totuși mai înțiu la obiectivele din comuna noastră E normal, nu? Aici ne-am născut, Aici trăim. Aici

Mireea Motrici

Continuare în pag. 2-a

PROFIL

In căutarea poemului

Textualismul și ruda ale și-au ros din propriile concepte, pentru că, după fiecare dialog, să rămîna același cerc — vicul convenției artistice conștientizate, trîit cu mult înaintea acestui post-modernism de poezii care explică, prin neputința trecerii de luciditatea actului de artistice de ce au rămas minor, este cazul lui Iuliu Leac, forțat față de Rimbaud — ca să dăm un exemplu clasic.

Poetul Octavian Doclin — în ciuda părerilor critice care-l explică habitudinal prin referențialitate — fixează încă din volumul „Neliniștea purpuri”, 1979, acea stare a transparentei

în care a intrat poemul cu „Locul” literar, trîirea convenției scrișului fiind nu numai procesuală, ci, în unele părți, productivă.

Volumul din 1979 conține „nocturne” de octava înaltă, în felul lui Raul Gomez Garcia, de-fundînd imbie rîstul solemn al poezului, dar trîducînd și petrarhicele ipostaze erotice, în care sînt înșezate simbolul romantic — celuil — re-trăit însă narcisist („crîni din oglinzi”), concurat încă de aici, de „floarea de purpură”, simbol cantat trubaduresc, cu fixarea unei mitologii proprii („La Masaderai”), senzualitatea abstractă coborînd din cadentele lui Cezar Ivănescu.

În volumul „Neliniștea purpuri” se detașază dialogul extras din gestivitatea textuală: 1. adresa către sine („Prietenie postmodernă”), 2. instanța scrișului („Se lasă inserarea peste superba-mi mină”), 3. referențialitate ca intertext („Acele umbre calde dintr-un tăcut Doclin”). Reflexivitatea textului este unul dintre filioanele care sapă adînc în următoarele cărți, înclînd înautenticul crepusculul postmodern al cuvîntului (deși sînt în momentul dat de autor pentru că este trîit ca însăși realitatea) în aceeași legătură, specific „docliniană”, deci subterfugiu, cu petrarhismul elaborat și rostirea imnică, pentru care redundanța modelului (Ioan Alexandru) este decantată în ciclul „Cearșă de apă” din 1984 pînă la invocată devotivitate, multo-uri, în cele din urmă, iconografice: „Porunci pentru filii mei Ioan și Octavian”, „Fiinta tainei”, 1981, clarifică baladescul în desene cu alegorii medievale, iar carnația autorreferențială („cerurile din Doclin”) încearcă spațiul folcloric, dar volumul deschide mai degrabă cheile senzoriale ale vîrștii infante, cu paradisiul „Bunei” și cîna la „MASA MEA DE RAI”.

Ținutul imaginărilor cu floră curată (trîitul) și fără regnuri localizează alegorii (în Rixad), ca în „Muntele și Iluzia”, 1984 — în care „Palma Doamnei” sau „Vărădia” sînt locuri mitologice, cu scene medievale opuse. O imitație arhaică, uneori, care carnația ascendență cezarivănescă — „prea țari parfumurile Doamnei l-au tăiat, / din Palma Doamnei el căzuse jos / redevenînd copil și mai frumos”. Volumul se încearcă și în ozolism de ruptură, livrescul (invocarea lui Gediz, Modigliani...) se rostogolește sonor, poezul adună, în cele din urmă, note pentru o

Viorica Răduță

Continuare în pag. a 6-a

Nicolae Stan

NICOLAE STAN «Așezarea»

b nara de Waterloo, carte de „proză” de Nicolae Stan, impune datorită remarcabilei scriituri... Este înecată printr-un jurnal, care este Prefața autorului...

sint mai ales țărani. În orice caz, prin ele trăiește în primul rând „proza”, proza de care tradițional ar trebui să nu sîmînăm... Nicolae Stan, impune datorită remarcabilei scriituri...

Importanță rămîne autenticitatea care constituie pentru Nicolae Stan condiția primară a prozei. Nimic fals în aceste filmări „în direct” de care le cuprind jurnalul său...

Titlul cărții Boare de Waterloo are un rost contramăsurat și spune contextual mai mult decât orice să spună Boare de Waterloo ascunde un program... Generalizația dezabuzată sau, așadar, dezabuzată din care face parte Nicolae Stan...

AUGUSTIN BUZURA: «Drumul cenușii»

Adrian Coman, personajul principal al romanului Drumul cenușii, este un zăclăcit de 42 de ani, autor de articole și reportaje convenționale cu însă, destul de compromisuri... Este înecată printr-un jurnal, care este Prefața autorului...

Intenționatul drum al lui Adrian Coman către Arșel și efectul psihic al lui Augustin Buzura să scrie pagini memorabile de mare libertate, frumusețe, libertate, lăgăte, moarte, speranță... Augustin Buzura mînd, în în acest caz, fără scoarțe, pe ingenuitate cititorului și pe un preșupus gust indolent al acestuia...

complică enorm și, intrucît aceasta conține strategii și stratagemă de un „politic”, respect regele și nu dezvăluie cititorului nimic în plus... Augustin Buzura mînd, în în acest caz, fără scoarțe, pe ingenuitate cititorului și pe un preșupus gust indolent al acestuia...

La temelii de case

abordată: un tinăr e reabilitat în învățămînt la țară unde înlocuiește primele greutăți, are omelele deziluzii, din care țese înțelepciune de unde și „așezarea”, care dă titlul romanului... Așezarea este scris cu pricepere compozițională...

Așezarea este scris cu pricepere compozițională. Prima întâlnire cu eroul, Serban Ghika se face într-un plan temporal smuls de la sfîrșitul istoriei și așezat în fată. E dezamăgit deuzabuzat, aflat într-un preventoriu de „boli deluzionale”...

Rezistența poeziei lui stă dinăun în caracterul notatilor, în forța ei, în precizia detaliului și a nuanțelor, în linia ei intelectuală... Așezarea este scris cu pricepere compozițională...

Intenționatul drum al lui Adrian Coman către Arșel și efectul psihic al lui Augustin Buzura să scrie pagini memorabile de mare libertate, frumusețe, libertate, lăgăte, moarte, speranță... Augustin Buzura mînd, în în acest caz, fără scoarțe, pe ingenuitate cititorului și pe un preșupus gust indolent al acestuia...

Intenționatul drum al lui Adrian Coman către Arșel și efectul psihic al lui Augustin Buzura să scrie pagini memorabile de mare libertate, frumusețe, libertate, lăgăte, moarte, speranță... Augustin Buzura mînd, în în acest caz, fără scoarțe, pe ingenuitate cititorului și pe un preșupus gust indolent al acestuia...

Intenționatul drum al lui Adrian Coman către Arșel și efectul psihic al lui Augustin Buzura să scrie pagini memorabile de mare libertate, frumusețe, libertate, lăgăte, moarte, speranță... Augustin Buzura mînd, în în acest caz, fără scoarțe, pe ingenuitate cititorului și pe un preșupus gust indolent al acestuia...

Intenționatul drum al lui Adrian Coman către Arșel și efectul psihic al lui Augustin Buzura să scrie pagini memorabile de mare libertate, frumusețe, libertate, lăgăte, moarte, speranță... Augustin Buzura mînd, în în acest caz, fără scoarțe, pe ingenuitate cititorului și pe un preșupus gust indolent al acestuia...

POEZIE «SAT DE CÎMPIE»

Poezia lui Marin Lupșanu se integrează demersului de cuprindere a civilizației rurale în țipare stilistice ale orizontălității, funcția modelatoare a cîmpiei fiind evidentă... Poezia lui Marin Lupșanu se integrează demersului de cuprindere a civilizației rurale...

Neobișnuita disponibilitate de a capta semnele strănii ale acelor culturi de lume sustrase încă ritmurilor civilizației moderne... Poezia lui Marin Lupșanu se integrează demersului de cuprindere a civilizației rurale...

LECTIA BLAGIANĂ

La Borgom cenotafiarul (1983) la Izvor regăsit, poezia lui Ion Vădan își merită nivelul valoric... Poezia lui Marin Lupșanu se integrează demersului de cuprindere a civilizației rurale...

groapă Luna în strădina ca pe buclă de mămăliță „eu tot cu tine rămîn...”... Poezia lui Marin Lupșanu se integrează demersului de cuprindere a civilizației rurale...

Pe aceste coordonate se desăvîrșește poezia lui Ion Vădan, într-o ondulare, într-o argumentativă în tentă de interogații și exclamații... Poezia lui Marin Lupșanu se integrează demersului de cuprindere a civilizației rurale...

Constantin M. Popa

Marin Lupșanu: „Sat de cîmpie”, Editura „Carrea Românească”, 1986.

Ion Vădan: „Izvor regăsit”, Editura „Albăstru”, 1988.

Revitalizarea liricii moderne

Revitalizarea liricii moderne

ștefan stoian

ȚARA RĂSPUNS

felul ei alt de personal care pe Dan îl încânta, dar îl și scoțea din sărite. Dai în Hart, nu? — O să îți pară rău, nu mai sînt deloc năvi, pot să-ți demonstrez, nu mă enuțesc, spuse răsădit, deși își dădea din capul locului seama că minte. Dar mința plăcut, cu nerușinare și entuziasm.

— Și, pagubă-n ciupercă, de demonstrații imi arde mie acum?

— Numai așa, două, trei minute, te rigam. Iar în gînd ce mă fac de vine? Ar fi insuportabil de plăcut, ar fi covârșitor. Sînt penibil, nu, să nu vină. De ce mă rog, de ce insist, alt. În loc să imi vad de ale mele. Nici dușul nu l-am făcut. Nici nu pot. De ce?

— De ce, îl continuă ea întrebare, și, dacă viu, ce mi dai?

— E obligatoriu să-ți dau ceva?

— Păi dară, spuse ea și rezemă tocul ușii, privind alături de privirea lui intensă, pătrunzătoare, ce făcea parcă aerul să vibreze ca încărcat de electricitate. Se poartă, așa-i modern.

— Normal, făcu Dan. Vocea însă îi sună fals pînă și în cul, fals și neconvincător. Cum de nu înțelegese neobișnuit că trebuie să o mai îngroașe puțin. Se fol sub pătură, iar în clipa imediat următoare femeia nu-i mai ocolii privirea care în citeva fracțiuni de secundă se și muiașe, încercîndu-se într-o nesfîrșită melancolie.

— Lasă că mai vorbim noi n-au intrat zilele în sac, sau poate au intrat?

— Acum rîdea obraznic și sfidător, dezvelindu-și dinții sănătoși pe care îi învelise pe alocuri în vîlă, deoarece așa credea că e mai în pas cu moda.

— Lăsa că mai vorbim noi n-au intrat zilele în sac, sau poate au intrat?

— Acum rîdea obraznic și sfidător, dezvelindu-și dinții sănătoși pe care îi învelise pe alocuri în vîlă, deoarece așa credea că e mai în pas cu moda.

Tablouri de Dan Constantinescu

junona tutunea

In partea gîndului se stăruie luminări și întineriri. La mijloc trup. N-am știut niciodată de ce am chipul tau.

Cintec pentru o iubire

Pămîntul o rămas în urma ta, ne-a lîntuit cu talpa-n minerale, te-o plîns nebuni betivi prin calea, pămîntul n-o găsit spre tine cale.

Pămîntul o rămas în urma ta, ne-a lîntuit cu talpa-n minerale, te-o plîns nebuni betivi prin calea, pămîntul ce te-alungă sîntem noi.

Spinul

Otrava nesturnată împinse de dor de colind prin săv. El doar se întrebare de omorul venelor neștiutoare semnelui educător.

Dar spinul era spin și încalțase de tot singele și geruie de spinii nou-născuți.

Și el nu-l pierduse, nu-l ucisese, nu-l alungase, căci nu văzuse decît tandrăfurii.

Autoportret

In partea inimii m-am scoroțit precum flăminzilor și toți copacii aceștia mistoști ce un vîzduh își îngroapă nerurile în mine, uitate.

Autoportret

In partea inimii m-am scoroțit precum flăminzilor și toți copacii aceștia mistoști ce un vîzduh își îngroapă nerurile în mine, uitate.

— Lăsa-te-ar dracu, aut, suzi, aut, el să te ia dracu, făcu el aruncînd pătura în lături și sărînd în picior. Se duse la masă, deși nu-l făcea nici o plăcere, îl provoca chiar greață, un fel de leșin interminabil, își aprinse o țigară Golf din care trase bărbătește, cu nădelce, slobozînd fumul pe nări, degajat.

— Hai pa, zise Jeni din ce în ce mai curiosă, înlemnită, prădă unei nerăbdări asfîlțoase.

Pe Dan pur și simplu îl șoca atitudinea ei, faptul că nu pleacă, deși el fusese destul de categoric, chiar grosolan. Un nesimțit în toată regula. Dar pe femeie, în loc să o deranjeze înjurătura, îl trezise pentru prima oară interesul, leștea lui o fascinașe chiar.

Ca să îngăduie dezlănțurilor de emoții nedelugate să se potolească, bălăul își aruncă privirile pe fereastră, vîzînd ca prin vis rondurile cu petunii și cîrlețurile, dalele hexagonale ale aleilor invadate ici colo de otr, aleea cu pietriș ce ducea la cantină pe marginea căreia portocalul iveau plîpînde floricele vîneli, galbene, roșii. Un motor tăia undeva lemne, dar păcălăul lui continuă să facă parte din linisțea din jur. O covârșitoare timiditate îl paralizase aproape mîscările, ea se prelungea pînă dincolo de răbdarea femeii, care după un timp, închise ușa ridicînd din umeri fără rost. Traversînd holul mare sprîjînit în bilne, se apucă grîlău să își aranjeze șortul care, de altfel, era în ordine. De cum plecă femeia, Dan stîșne acrită țigara. Ce rost mai avea să fumeze dacă nu îl vedea nimeni. Ar fi fost ridicol, normal.

Pește noaptea, fereastră ce dădea spre grădina unde copacii își respirau frunzișul des fumese închisă. O deschise larg. Din grădina năvăli mireasma pătrunzătoare a florilor și turburînd amestecată cu răcoarea plăcută a pămîntului ălat, de după ploaie.

Își privi ceasul, se făcuse nouă și un sfert, optul îl înjurau pesemne, fără el nu puteau porni partida, nu aveau mingi. Își trase la țeșcă blugi, sărîi în adăgăi, înșfăcă racheta și cutia cilindrică. La țesire sări toate cele cinci trepte. Pășind ușor și energic, aborig delușul din față călînd pe iarba udă, lucioasă ce miroșea a ciuperce. Căsuțele se alinau în direcția și în stînga drumului. În față, scîlînd în culori timpezi, se deschidea priveliștea de necuprins a cîmpiei din care se ridica sau aburi argintii. Flutera încetitor, lovînd în rîstimpuri cu racheta în mingi nevăzute... Sus, soarele începuse să ardă printre norișorii albi ce se călătoreau.

— Ce frater! își pierduse timpul alurea cu Jeni, o proastă, care la trei cuvinte făcea cinci dezacorduri, și pe deasupra mai era și grasă. De ce? Dumnezeule, de ce? Oricît s-ar fi strădui, nu găsea un răspuns logic și normal la toată istoria asta.

Dar fiind, țesete, încă tînar, nu știa că un astfel de răspuns nu avea să-l găsească niciodată în viață.

corneliu vadim tudor

RECIEM PENTRU MAMA*

Rugăciune
Nu te grăbi, ceas rău al vieții mele
întrzie un timp, o zi, un an
să scutur lar mesteceții de stele
să mai adulmec macii unui lan
lar vieții cu bătu dînea
să-mi culce o palmă perlele lor grele —
nu mă lavi, ceas rău al vieții mele
mai lasă-mă hainor ca zeul Pan
și să mă bucur în extaz de ele...

Frescă veche
Nu știu preabine cum să vă descriu
parcă vă văd icona nebuloasă
și era frig, și se făcea țiriu
și n-aveai loc de-ațiți copii la masă

Vai n-ați purtat haină mai de soi
și n-ați avut duminică sub soare
Inversunați în cultul pentru noi
fără o vrea răspălată viitoare

Părinți mei, ce dar imi a de voi
și neputința voastră cîm doare!

Tatăl nostru
Iubite tată, cum să-ți dau de veste
că pocea casei noastre s-a sîrîțit
că jîndul, că mama nu mai este
destinat al o fost peccellit

Cum să te pregălesc mai acil
să nu se înduri năpraznică poveste
să nu te înfrigi, să nu li biruit
de sobia acestei nopți luneste

Nai te-am păstrat mereu la adăpost
iar dintre cei ce viața ne-o alleră
Intodeauna ultimul al fost

Ai bănuț ceva, dar nu te-ndol
primești senin această grea povară
și ești din nou mai tare decît noi...

Inițierea
Dubiu eteric, loc necorporal
din lămpile de naft egiptiene
cînd pășera inseria pe fundal
doar umbra unei treceri pămîntene

Ceva rămîne, tatăși, după noi
chiar dacă trupul nostru în ruine-l
eliberate spirit-e-n corvoi
migreză spre Copali Proserpinei

Ea se-ntor de unde au venit
asenta noastră e din altă lume
cînd latul canal a putrezit
primim în schimb veșmintele postume

Întîm în caste noi de sacerdoți
aceleși trup mai trainic se-nlîpă
iar ceo ce depling prolanți toți
e numai umbra trecerii de-o clipă

Ultima taină
Nu-s pregătît de oaspeți, și totuși te primesc
izbeliște a sorții, cu masca ta cea nouă
tu imi aduci în casă ceva neamenesc
e ancoră ce-mi rupe făptura pe din două

E ca o amintire de cînd eram copii
însăpămîntat la geamuri de fulgere și ploaie
e stare fără nume s-o cuibărit abil
necunoscut drumuri în mine se-ntrețoa

Un frig de alga negre ce putrezesc pe dig
cricșpeză mina asta cu care scriu de frică
să las ceva în urmă, mesajul să-mi l strig
uitarea să mă cruțe cînd spada și-l ridică

Nu cred că tacma mie să-mi vină vestitori
nîmic nu mi se-nlîpă, dexostrul a departe —
rosteam acil desîntec de-altoia mii de ori
trufă, și intangibil, și sfidător de moarte

Nu mă condamnă nimeni, căci toți sîntem
la fal și-n jurul nostru moartea își dîmnieu selsmul
nepăsători în fața eternului măcel
în noi își poșta colii, lerace, egalismul

Ne bucurăm de viață, dar nu știm mai nîmic
ce sîntem, cine sîntem și drumul unde duce
î l existăm la Tomis pe cei ce ne dezic
li lapiidm cu seta, îl răstîgnim pe cruce

Nu vrem să recunoaștem că sîntem musitori
lar țaina de pe urma ce greu se mai învață:
noi ne gîndim la moarte, de fapt, orareori
în timp ce ea se uită la noi întreaga viață!

Poveste de iarnă
Și-mi mai aduc aminte de-un Crăciun
la gura saabei proaspăt vîrute
se deslușea cum viscolul nebun
surpa departe staula de vite

La bariera noastră de eroș
prîndeau contur povești medievale

corneliu vadim tudor

RECIEM PENTRU MAMA*

Rugăciune
Nu te grăbi, ceas rău al vieții mele
întrzie un timp, o zi, un an
să scutur lar mesteceții de stele
să mai adulmec macii unui lan
lar vieții cu bătu dînea
să-mi culce o palmă perlele lor grele —
nu mă lavi, ceas rău al vieții mele
mai lasă-mă hainor ca zeul Pan
și să mă bucur în extaz de ele...

Frescă veche
Nu știu preabine cum să vă descriu
parcă vă văd icona nebuloasă
și era frig, și se făcea țiriu
și n-aveai loc de-ațiți copii la masă

Vai n-ați purtat haină mai de soi
și n-ați avut duminică sub soare
Inversunați în cultul pentru noi
fără o vrea răspălată viitoare

Părinți mei, ce dar imi a de voi
și neputința voastră cîm doare!

Tatăl nostru
Iubite tată, cum să-ți dau de veste
că pocea casei noastre s-a sîrîțit
că jîndul, că mama nu mai este
destinat al o fost peccellit

Cum să te pregălesc mai acil
să nu se înduri năpraznică poveste
să nu te înfrigi, să nu li biruit
de sobia acestei nopți luneste

Nai te-am păstrat mereu la adăpost
iar dintre cei ce viața ne-o alleră
Intodeauna ultimul al fost

Ai bănuț ceva, dar nu te-ndol
primești senin această grea povară
și ești din nou mai tare decît noi...

Inițierea
Dubiu eteric, loc necorporal
din lămpile de naft egiptiene
cînd pășera inseria pe fundal
doar umbra unei treceri pămîntene

Ceva rămîne, tatăși, după noi
chiar dacă trupul nostru în ruine-l
eliberate spirit-e-n corvoi
migreză spre Copali Proserpinei

Ea se-ntor de unde au venit
asenta noastră e din altă lume
cînd latul canal a putrezit
primim în schimb veșmintele postume

Întîm în caste noi de sacerdoți
aceleși trup mai trainic se-nlîpă
iar ceo ce depling prolanți toți
e numai umbra trecerii de-o clipă

Ultima taină
Nu-s pregătît de oaspeți, și totuși te primesc
izbeliște a sorții, cu masca ta cea nouă
tu imi aduci în casă ceva neamenesc
e ancoră ce-mi rupe făptura pe din două

E ca o amintire de cînd eram copii
însăpămîntat la geamuri de fulgere și ploaie
e stare fără nume s-o cuibărit abil
necunoscut drumuri în mine se-ntrețoa

Un frig de alga negre ce putrezesc pe dig
cricșpeză mina asta cu care scriu de frică
să las ceva în urmă, mesajul să-mi l strig
uitarea să mă cruțe cînd spada și-l ridică

Nu cred că tacma mie să-mi vină vestitori
nîmic nu mi se-nlîpă, dexostrul a departe —
rosteam acil desîntec de-altoia mii de ori
trufă, și intangibil, și sfidător de moarte

Nu mă condamnă nimeni, căci toți sîntem
la fal și-n jurul nostru moartea își dîmnieu selsmul
nepăsători în fața eternului măcel
în noi își poșta colii, lerace, egalismul

Ne bucurăm de viață, dar nu știm mai nîmic
ce sîntem, cine sîntem și drumul unde duce
î l existăm la Tomis pe cei ce ne dezic
li lapiidm cu seta, îl răstîgnim pe cruce

Nu vrem să recunoaștem că sîntem musitori
lar țaina de pe urma ce greu se mai învață:
noi ne gîndim la moarte, de fapt, orareori
în timp ce ea se uită la noi întreaga viață!

Poveste de iarnă
Și-mi mai aduc aminte de-un Crăciun
la gura saabei proaspăt vîrute
se deslușea cum viscolul nebun
surpa departe staula de vite

La bariera noastră de eroș
prîndeau contur povești medievale

corneliu vadim tudor

RECIEM PENTRU MAMA*

Rugăciune
Nu te grăbi, ceas rău al vieții mele
întrzie un timp, o zi, un an
să scutur lar mesteceții de stele
să mai adulmec macii unui lan
lar vieții cu bătu dînea
să-mi culce o palmă perlele lor grele —
nu mă lavi, ceas rău al vieții mele
mai lasă-mă hainor ca zeul Pan
și să mă bucur în extaz de ele...

Frescă veche
Nu știu preabine cum să vă descriu
parcă vă văd icona nebuloasă
și era frig, și se făcea țiriu
și n-aveai loc de-ațiți copii la masă

Vai n-ați purtat haină mai de soi
și n-ați avut duminică sub soare
Inversunați în cultul pentru noi
fără o vrea răspălată viitoare

Părinți mei, ce dar imi a de voi
și neputința voastră cîm doare!

Tatăl nostru
Iubite tată, cum să-ți dau de veste
că pocea casei noastre s-a sîrîțit
că jîndul, că mama nu mai este
destinat al o fost peccellit

Cum să te pregălesc mai acil
să nu se înduri năpraznică poveste
să nu te înfrigi, să nu li biruit
de sobia acestei nopți luneste

Nai te-am păstrat mereu la adăpost
iar dintre cei ce viața ne-o alleră
Intodeauna ultimul al fost

Ai bănuț ceva, dar nu te-ndol
primești senin această grea povară
și ești din nou mai tare decît noi...

Inițierea
Dubiu eteric, loc necorporal
din lămpile de naft egiptiene
cînd pășera inseria pe fundal
doar umbra unei treceri pămîntene

Ceva rămîne, tatăși, după noi
chiar dacă trupul nostru în ruine-l
eliberate spirit-e-n corvoi
migreză spre Copali Proserpinei

Ea se-ntor de unde au venit
asenta noastră e din altă lume
cînd latul canal a putrezit
primim în schimb veșmintele postume

Întîm în caste noi de sacerdoți
aceleși trup mai trainic se-nlîpă
iar ceo ce depling prolanți toți
e numai umbra trecerii de-o clipă

Ultima taină
Nu-s pregătît de oaspeți, și totuși te primesc
izbeliște a sorții, cu masca ta cea nouă
tu imi aduci în casă ceva neamenesc
e ancoră ce-mi rupe făptura pe din două

E ca o amintire de cînd eram copii
însăpămîntat la geamuri de fulgere și ploaie
e stare fără nume s-o cuibărit abil
necunoscut drumuri în mine se-ntrețoa

Un frig de alga negre ce putrezesc pe dig
cricșpeză mina asta cu care scriu de frică
să las ceva în urmă, mesajul să-mi l strig
uitarea să mă cruțe cînd spada și-l ridică

Nu cred că tacma mie să-mi vină vestitori
nîmic nu mi se-nlîpă, dexostrul a departe —
rosteam acil desîntec de-altoia mii de ori
trufă, și intangibil, și sfidător de moarte

Nu mă condamnă nimeni, căci toți sîntem
la fal și-n jurul nostru moartea își dîmnieu selsmul
nepăsători în fața eternului măcel
în noi își poșta colii, lerace, egalismul

Ne bucurăm de viață, dar nu știm mai nîmic
ce sîntem, cine sîntem și drumul unde duce
î l existăm la Tomis pe cei ce ne dezic
li lapiidm cu seta, îl răstîgnim pe cruce

Nu vrem să recunoaștem că sîntem musitori
lar țaina de pe urma ce greu se mai învață:
noi ne gîndim la moarte, de fapt, orareori
în timp ce ea se uită la noi întreaga viață!

Poveste de iarnă
Și-mi mai aduc aminte de-un Crăciun
la gura saabei proaspăt vîrute
se deslușea cum viscolul nebun
surpa departe staula de vite

La bariera noastră de eroș
prîndeau contur povești medievale

Reintregirea familiei

M-aș întinde lîngă tine, mamă
m-o răzbit un dor de nu mai pot
doar o zi și o noapte, mai cu seamă
să nu lii chiar singură de tot

Lasă-mă alătura de tine
co-n copilărie să mă string
astăzi nu mai știu ce se cuvîne
priei sint astenit ca să mai plîng

Ce cuminte stai sub gheșoară
omioși a locă și livan
de cu toamnă pînă-n primăvară
tu bel doar cenușă de vulcan

A crăpat de-atita nepăuare
inima pămîntului de flor
de-oș putea pătrunde țaina mare
le-oș întorrea viații pînă-n zori

Fac cărăși de după apă
să-ți sîdez umbrare și patacl
totă slava mea a fost să-ncopă
într-o cîmșea și un lac de veci

Tot ce-a fost tuile nu mai este
Alfa și Omega imi eroi
parcă văd cum s-o zdrăbit de ereste
pasărea porfirion din ral

Ochii mei ca minji se inhamă
la un rug de frunze fumegînd
m-aș întinde lîngă tine, mamă
într-o zi, sau poate mai curînd...

* Din volumul cu același titlu, aliat în curs de apariție la Editura „Eminescu”.

plastică

Inconfundabila rostire

Nimic nu-i mai seducător ca jocul eternității într-un grăunte de adevăr și credință — ne asigură un filozof al civilizației, în vreme ce alătura titanismul creator al omului marilor virtuți demigricale. Sint, frîște, momente în viața unui artist, cînd pînă și boarea gîndului pare atîmă de strălucitoarea hîmăloă a rostirilor esențiale. Pornit în căutarea unei asemenea posturi consacrată, Dan Constantinescu s-a angajat, de mai multă vreme, într-o anevoioasă lucrare de anihilare a unui mit. Unul dintre cele mai „sensibile” modele de pensă-piretrel ale picturii universale — Veneția — este reevaluat în termenii lui obiectivi, terra-terriente, derobat de artificele memoriei sentimentale și restituit omului ca un reper aerear al spațiului său existențial. Așadar, Dan Constantinescu pornește de la o citire polemică, intens actualizată, a textului real, sursa calofită fiind toplită într-un demers analitic și cultural de profunzime, care îi oferă artistului posibilitatea unei alternative estetice personalizate, fără a-l desprinde, însă, de rigorile exercițiului artistic fidel conspectului figurativ. Expoziția de la Muzeul de Artă al Republicii Incununează o vîrstă și o experiență creati-

muzică

Seri camerale

O seară Schumann reprezintă, fil-reac, un eveniment muzical, mai ales cînd soliiști fac parte din elita artei interpretive. Clarinetistul Aurelian Oclav Popa, recunoscut de multă vreme printre marii maeștri ai epocii contemporane, a alas din repertoriul schumannian „Trei romante” și „Trei piese fantezie”, concepute în sonorități de lied, fraza generoasă, de largă respirație, tonul elegant și tandru, avîntat sau conștient ducînd cu gîndul la întieuniele vocii umane. Expresia, bogăția coloristică și acuratețea impecabilă a sunetului au caracterizat, și de această dată, interpretarea conferită de rețutatul muzician, cucerînd prin virtuozitatea valurilor și cascadelor sonore, prin dezvoltarea și siguranța tehnică, dar mai ales prin rafinamentul și eleganta concepției stilistice.

Ciclu de lieduri „Viață și dragoste de femeie” pe versuri de Chamisso, în tîlmăcirea suprană Sanda Sandru, s-a înscris pe același coordonat ale miniaturii vocale în care momentele de reverie alternează cu cele de exuberantă bucurie, urmărînd îndeaproape sensurile corinșe în vers. Gînduri rostite în tonuri estompate, cu delicatețea caldă și sinceră a primei iubiri, s-au depănat în sunori de o puritate plină

plastică

Inconfundabila rostire

Nimic nu-i mai seducător ca jocul eternității într-un grăunte de adevăr și credință — ne asigură un filozof al civilizației, în vreme ce alătura titanismul creator al omului marilor virtuți demigricale. Sint, frîște, momente în viața unui artist, cînd pînă și boarea gîndului pare atîmă de strălucitoarea hîmăloă a rostirilor esențiale. Pornit în căutarea unei asemenea posturi consacrată, Dan Constantinescu s-a angajat, de mai multă vreme, într-o anevoioasă lucrare de anihilare a unui mit. Unul dintre cele mai „sensibile” modele de pensă-piretrel ale picturii universale — Veneția — este reevaluat în termenii lui obiectivi, terra-terriente, derobat de artificele memoriei sentimentale și restituit omului ca un reper aerear al spațiului său existențial. Așadar, Dan Constantinescu pornește de la o citire polemică, intens actualizată, a textului real, sursa calofită fiind toplită într-un demers analitic și cultural de profunzime, care îi oferă artistului posibilitatea unei alternative estetice personalizate, fără a-l desprinde, însă, de rigorile exercițiului artistic fidel conspectului figurativ. Expoziția de la Muzeul de Artă al Republicii Incununează o vîrstă și o experiență creati-

muzică

Seri camerale

O seară Schumann reprezintă, fil-reac, un eveniment muzical, mai ales cînd soliiști fac parte din elita artei interpretive. Clarinetistul Aurelian Oclav Popa, recunoscut de multă vreme printre marii maeștri ai epocii contemporane, a alas din repertoriul schumannian „Trei romante” și „Trei piese fantezie”, concepute în sonorități de lied, fraza generoasă, de largă respirație, tonul elegant și tandru, avîntat sau conștient ducînd cu gîndul la întieuniele vocii umane. Expresia, bogăția coloristică și acuratețea impecabilă a sunetului au caracterizat, și de această dată, interpretarea conferită de rețutatul muzician, cucerînd prin virtuozitatea valurilor și cascadelor sonore, prin dezvoltarea și siguranța tehnică, dar mai ales prin rafinamentul și eleganta concepției stilistice.

Ciclu de lieduri „Viață și dragoste de femeie” pe versuri de Chamisso, în tîlmăcirea suprană Sanda Sandru, s-a înscris pe același coordonat ale miniaturii vocale în care momentele de reverie alternează cu cele de exuberantă bucurie, urmărînd îndeaproape sensurile corinșe în vers. Gînduri rostite în tonuri estompate, cu delicatețea caldă și sinceră a primei iubiri, s-au depănat în sunori de o puritate plină

plastică

Inconfundabila rostire

Nimic nu-i mai seducător ca jocul eternității într-un grăunte de adevăr și credință — ne asigură un filozof al civilizației, în vreme ce alătura titanismul creator al omului marilor virtuți demigricale. Sint, frîște, momente în viața unui artist, cînd pînă și boarea gîndului pare atîmă de strălucitoarea hîmăloă a rostirilor esențiale. Pornit în căutarea unei asemenea posturi consacrată, Dan Constantinescu s-a angajat, de mai multă vreme, într-o anevoioasă lucrare de anihilare a unui mit. Unul dintre cele mai „sensibile” modele de pensă-piretrel ale picturii universale — Veneția — este reevaluat în termenii lui obiectivi, terra-terriente, derobat de artificele memoriei sentimentale și restituit omului ca un reper aerear al spațiului său existențial. Așadar, Dan Constantinescu pornește de la o citire polemică, intens actualizată, a textului real, sursa calofită fiind toplită într-un demers analitic și cultural de profunzime, care îi oferă artistului posibilitatea unei alternative estetice personalizate, fără a-l desprinde, însă, de rigorile exercițiului artistic fidel conspectului figurativ. Expoziția de la Muzeul de Artă al Republicii Incununează o vîrstă și o experiență creati-

muzică

Seri camerale

O seară Schumann reprezintă, fil-reac, un eveniment muzical, mai ales cînd soliiști fac parte din elita artei interpretive. Clarinetistul Aurelian Oclav Popa, recunoscut de multă vreme printre marii maeștri ai epocii contemporane, a alas din repertoriul schumannian „Trei romante” și „Trei piese fantezie”, concepute în sonorități de lied, fraza generoasă, de largă respirație, tonul elegant și tandru, avîntat sau conștient ducînd cu gîndul la întieuniele vocii umane. Expresia, bogă

REDACTIA

Un limbraș neidentificat (cum ar zice colegul de rubrică Iulian Neașu) ne-a lăsat la redacție zece poezii protejate de un dosar pe care scrie numele unui elev din Rîmniciul Sărat. Dacă neoscutul mesager socotește că a făcut o glumă bună, o lumă ca stare. Noi n-am gustat-o.

Tot mai multe corespondenți se alinază la rigorile versului clasic în ciuda protestelor care răzbat pe ici, pe colo. Ceva din Caracal nu întreabă nerăbdător cite forme clasice (a vrut să zică fixe) mai sînt.

Îl asigurăm că nu prea multe dar discuția despre prozodie rămîne deschisă chiar după e-puizarea „chinitoarelor corsete”, cum le numeste un „poet amator” din Călărași care nu vrea să-l publicăm numele adevărat ca să n-aiă necazuri. În serviciu. Tot poetul amator ne trimite modelul unui rondel „erotic”. Mărturisim că nu l-am putut delecta probabil fiindcă „a fost copleșit, gîndit și virit în calculatorul cuțit craniene la ora 12 noaptea”. Probabil. Nu e oară prilejul rondelului, încercați după amiaza pe la șase și un sfert.

O altă formă fixă plină de muzicalitate este terțina. Poezii alcătuite din grupe de trei versuri avînd rime încrucișate în care fiecare al doilea vers vine cu o nouă rimă care se repetă în primul și ultimul vers al strofei următoare. Terțina nu are un număr limitat de strofe dar se scrie cu un vers izolat. Cuvîntul vine de la italianul *terza*.

Au excelat în folosirea lui, Dante, Petrarca și Michelangelo Buonarroti.

Primum poem românesc a practicat terțina a fost I. Heliade Rădulescu. Au mai scris terține Eminescu, Vlăduț, Cosbuc, Topiroscu.

Reproducem ultima parte a poemului scris în terține de Matei Ion Caragiale: „Sînt scrieri spre toamnă, adînci și strălucite / Ca luminind-mă negura-amintirii / Trezesc în mine suferință-adormită / Demult, înclat cad pradă amăgirii / Cînd cerul pîrguit la zări cuprinde / Purpura toată și apoi transfăzării / S-au sînge acalidă pe-așe-aprînde / De vii văpași privind atunci amurgul / Un dor puțin sălbatic mă înclinde / Și văd, stăpine, cum îți arde rugul.”

Din București ne trimite un nou lot de poezii Marin Tudor Segăreanu. Din păcate nimic nou, nimic de reținut. Rondelul nu îndeplinește condițiile impuse.

Poeziile „incredintate” nouă de Tiberiu Cluțetaru din Suceava n-am putut să le încredințăm tiparului din motive lesne de înțeles. Să așteptăm un alt anotimp mai prielnic.

O tînără elevă, care semnează E. Z., are 16 ani și „se simte foarte singură”. Dînsa este din

Tîrnăveni și socotește că dacă va corespunde cu noi va izbîni să scrie versuri „mai bune”. Poșibil. Pentru a o scoate din atare de umbră, măr-lencolia îi comunicăm că ne-au plăcut cîteva versuri și n-are motive să dispere. Viata e frumoasă cînd ai puțin peste 16 ani.

Din frumosul orașel Sebeș-Alba Dan Ișnovăț ne trimite o misivă în care ne informează: „Am primit să scriu în anumite momente, pe măsură ce simt că mă relaxez. Să nu mă sfătuiți să caut alte metode.” Nu-l sfătuiți ca căuta altă cale de relaxare. Tot relaxîndu-se, a izbînit și cîteva imagini notabile. Rămînem în așteptare. Îl facem o confidentă. Pentru noi scrisul nu e chiar o relaxare. Nici chiar cînd răspundem la Poșta redacției.

Studentul Sorin Popescu din Iași încearcă cîteva definiții originale despre poezie. Versurile sînt notabile. Îl sfătuiți să încerce și la revistele locale. Noi avem răbdare și mai așteptăm.

Vașle Bula din București are frumoasă vîrstă de 48 de ani și a început să scrie versuri de „mai demult”. De la 81 de ani! Impresionant. Însamnă că se simte încă tînăr și noi îl dorim să scrie în continuare și-l asigurăm de toată admirația și simpatia noastră. De învidie să nu mai vorbim.

O scrisoare în care pledează pentru versul clasic ne trimite din Oradea Alexandru Vespa. Poeziile însoțitoare sînt mai mult decît notabile. Îl mulțumim pentru gîndurile frumoase.

Revine din Lugoj cu un nou grupaj de poezii Barbu Costin. Mult mai bine de data aceasta. Frumos spus: „Un ochi / așteaptă o lacrimă”. Așteptăm și noi, totuși, ceva mai edificator.

„Nu sînt nici scriitor, nu sînt nici tînăr și nici nu am velleități de bătrîn virtuos”. Așa își începe misiva Ion Diaconu din Tepești — Rîmniciu Vilcea. Ce vrea dinuș? „Să-mi publice aceste anticărți” (!)

Decamdată, cu părere de rău, nu-l putem apăsa să-i publice „anticărțile”. Nu-l sfătuiți să abandoneze din moment ce afirmă: „În 15 poezie ca exchimosul la haina lui”. Foarte bine fiindcă, după toate regulile anontipurilor, se apropie iar. Mai trimiteți cîte ceva din „Imbrăcămintea” dumneavoastră spirituală.

Din păcate, nimic notabil în versurile trimise de Lena Pană Roman.

Nu știm ce așat să vă dăm. Totuși vă propunem să mai trimiteți un ultim plic. Poate că totuși...

Un tînăr din Galați care semnează Cătălin Balaur (cîndă pseudonim) vrea să afle lezile de versificația din poeziile dînsului. Cultivă, decamdată, o poezie demodată, cu imagini stulte și vocabular cam prafuit. Sînt însă și multe semne bune, așa că mai așteptăm.

Un nume despre care am mai vorbit la această rubrică, Mihai Ionuț Constantinescu, din Ploiești, ne ține la curent cu ultimele versuri. Cultivă cu un predilect versul liber cu încluziune și sensibilitate. Are un univers poetic propriu și un limbaj în consecință. Evidente înzestrări și lucruri deosebit de sensibile. Poeziile în vers clasic nu ne-au plăcut. Nu-l prînde versul clasic, se pare. Cele scrise de dînsul vor fi mereu în atenția noastră și a rubricii Periscop. Așteptăm vești bune.

PERISCOP

serafim

să se mai strecoare-o clipă din noianul de ispită, din cerul în care curge peste-o noapte, vîng, peste-o noapte argintiu cînd a trebură să scriu pe zidul culcat în nea — punct de singe-n stăpaua mea, pe capaciul nalt-nălbii cînd ar fi să nu mai fiu, doar un inșer coplandru să fiu eu, să fie alui? doar un inșer-cal de ceară uchezind înlita cară, doar un semn senin din vame semnul năstru-n mine doarmă, înșpre căldă mama mea înnoptînd flutere-n ea, din cerul în care curge peste ochi și peste rug.

CRISTIANA CALIAN

Metamorfoză

Avem un cal, avem o herghelie de zile năvăse, de nopți neobosite, de galopuri lungi, nestăvilete nici de durată, nici de vîntul din cîmpie. Avem o libertate cît un heclar de aer, străfulgerată-n sine de umbre și lumini. Avem un gînd cutreierat de spîni și unul blînd și moale ca un caler. O inimă de si și-o inimă de noaptea bateau capile de argint și aur.

Am primit scrisoarea și versurile semnate de profesorul Ion F. Olște. Dînsul ne informează numai sonet. Chiar așa? În fine, dînsul scrie că poetul Mircea Ciobanu l-a sfătuit să scrie „sonet în monorimă și sonete în două rime întretărate între ele” (!) Sîntem foarte curioși să citim și noi unul. Dar să fie... bine întretărate!

Din Alba Iulia G. Gray ne felicită pentru „ulmitoarea perspicacitate”. Scrisoarea e interesantă și psihologică. Așteptăm și alte versuri și, eventual, alte amănunțite biografice.

George Popescu din Pucioasa este de părere că răspund „arav și calm și ineperturabil”. Tot ce se poate. Ne-a făcut plăcere scrisoarea și o parte din versurile trimise. Așteptăm în vedere una selectă.

Din zona Birladului profesorul Petre Andrei își însoțește versurile de o lungă și interesantă epistolă. Am reținut propunerile făcute. Dînsul cultivă o poezie muzicală abordînd subiecte dintr-o manieră diferită. Atenție la usurița cu care versificați. Ar fi interesant să ne trimiteți

Păstram într-o cutie un colț de balaur și cercul cu rubine de cîșe coapte. Eram cine uităsem că eram și devenisem cine n-aș fi vrut să fiu și nu știu cum, într-un tîrziu, mai lumina în mine doar de-un gram, pe-un rest anemie de cărare, un cîet aproape ars, de luminare.

OANA KADAR

E-atiia alb

E-atiia alb de-a lungul unui riu — Că nici arîni nu mai pot să vadă sub mai, decît prin frunze de vîșopă — Cînd peștii trec călări cu sozii la briu. Din matca lui cărăm nîșp are griu și-l așezăm cu grijă în clepsidre. Să curgă veacul alb, lipsit de hidre. Prin plînea rumeții tot mai vlu.

APRIPIDON POPESCU

Analogie

Azi-noaptea ploaia a dezgropat în dimb o amfiteatru de cîntec-trup de fecioară. Era la vremea cînd, ca orb, printre himerice fulgere, trupul aîdăma unei amfore și-l îngropam în poem... PAUL GON (N.R.: Poezia „Rugăciune de seară” publicată în spațiul rubricii noastre într-un număr anterior aparține lui Spiridon Popescu și nu lui Alex. Brosman cum a apărut dintr-o eroare tipografică.)

și poezie în vers liber. E păcat că nu frecventăm nici un cînaclu. Credem că v-ar fi de folos. Din cele trimise de T. Paraschiv din București am reținut cîteva idei notabile și o anume îndemnată poetică. E bine pentru un om cu merseria dumnezeoasă. N-am putut opti nici publicabil.

După ce declară că aș fi „un critic foarte exigent care separă foarte bine ceea ce e rău de ceea ce e bun”, Lucian Dosoftei din Ploiești speră să nu-l dezamăgim. Decamdată încercăm „să recanalizăm” (un jargon, nu-i așa?), și nu prea izbîzim.

Epigrama pe care ne-o trimite Vasile Cociună (?) din Vaslui am mai auzit-o. Nu credem că-l aparține, doar în cazul în care semnează și cu alt nume. Este adresată poetului Traian Iancu, directorul Fondului Literar, și sună cam așa: „Am auzit la colțul doi amici / Ce comentau cuprîngi de disperare: / Cum poate-un împărat atît de mare / S-acorde împrumuturi așa mici”.

Mircea Micu

JOC

mamei mele Maria

mama s-a ascuns în vreme ce eu numărăm ochii înclși fața peștelor pînă în anul două mil ca s-a ascuns dincolo fără să mă respire să nu o aud și să mă apropii să văd așa cum nu mai era o femeie tînără și frumoasă cu zîmbetul în brațe cînd m-a născut.

Iulian Neașu

sorin gherguț

Teorii nescriese despre Nichita

— elegiere —

unde mergi unde ajungi dîncinta sîpînd supus neșpusele cuvinte într-o vîgă netăcerea într-o acuire de buze fără înșuț la teînă fără tîclicuța durera

unde daci unde aduci fără voia cai de lemn fără demolata lor Traie

și eroiași iorăși cuvintelor poate aduce pămîntelor sdrîntuța lor heină

Perdele de febră

Ca o inscripție pe stîlțuții de lemn mă bîntuie a febră vijieră sau exeres o boala plagioză un virus surd de etiojeră

ca un gîndoc surprins de artificio în revelașonul fiercior an în bucătării pe culoarele fricii sau stîrîni între ceia și pian

ca o demanță manită să ia ochii tîntur de departa mă bîntuie a febră, ceva mă bîntuie a febră sodea

și trag cu privirea de după perdelele ochilor sparte

Cu liniște cită

în ordinea unui roi de albine

liniște cu bulina felinare delatane un capil mic de-a dreptul în mine cere bombocane

cu pași cît pămîntul vinea vîntul spră mine

cu liniște cîntă în ordinea sfîntă a unui roi de albine

spoala amărită dă să se stîrme sub respirația unei coline de carne

Sonet

pămînt încărîntit cu pietre la rîndul lor încărîntit cu pămînt și adă liniște care trimete un fum obscen în locul care sînt

pămînt încărîntit cu vetre la rîndul lor încărîntit de cuvînt în liniște ce lumegînd pe îndelete încărînteste iar alunecînd

o liniște transformă-n sete tîria celui ce născînd a doua rîmă în perete

curgînd din coapsa altei pietre o altă liniște dospînd în aerul încărîntînd

Vetre eterne

Urmare din pag. 1

În regiunea Dunării de Jos a unei congregații (unde se includ indigenți și romani) ce ar avea drept obiectiv salvarea periodică a romanității (chiar și în forma ei bizantină), căci romanul urcă pînă către veacul XIII) prin intervenția unei nave transport de aur din fostă provincie transdunăbiană, o donație pentru unu Imperiul Roman, chiar și în versurile lui ulterioare, constanținopolitană. De aici provin accentele senzaționale ce produc o impresie intruciva dezagreabilă dar fără durabilitate și este în afară de orice îndoielă că romanesele acestea nu ar fi ceea ce sînt dacă s-ar fi rezumat la atît. Ipoteza surului dactil este seducătoare. Însă esteticește conduce la un tip de roman popular din categoria celor ale lui Alexandru Dima.

Prozatorul nu s-a oprit, de bună seamă, aici, el s-a încercat, înții de toate, într-o reconstrucție — impresionantă prin pătrînderea — a civilizației autohtone și a elaborat, în *Vetrele fumează în amurg*, o remarcabilă imagine a etno-genezii românilor ce însuflețește cele mai profunde dintre susținerile savante dedicate acestei chestiuni. Romanul, care este cu totul admirabil și ale cărui înșușiri de ordin literar vor fi evidente abia mai tîrziu cînd substructura istoricografică va deveni concluzie curentă, e conceptul rapsodic, în patru episoade de felul cîntărilor eroice, unde sînt evocate momente diferite de viață daco-romană din veacul al IV-lea, din vremea lui Justinian, de pe la anul 1000 și, în fine, din epoca anterioară celor dinții vovoidatele transilvane cunoscute, adică din secolul al XIII-lea. Sînt, în cele din urmă, aproape eterne, un loc simbolic al romanității ce stă în legătură continuu cu munții Transilvaniei unde „duci” românilor strălucesc în vremurile turbule de după romani și în toată vremea migrațiilor asiatică; un duh sadovenian se evidențiază și impresionează printr-un ar de simțibilitate ce trimite, în aceeași proporție, la Noaptea de sînzine, unde prototipul sadovenian se reproduce cu fidelitate deși în altfel de măsuri. Vremurile trac, oameni par a fi alții dar sînt în fond același, modificările lumii contin-

Cartea precursorilor

Urmare din pag. 1

este puterea popoarelor. — deviază pe care a pus-o pe steagurile inerteului universitar adunat în 1871 să-l omagieze pe Ștefan cel Mare, la împlinirea a 400 de ani de la fondarea Mănăstirii Putna, — și a doua, în timpul din 1875: „Trebuie să fim un stat de cultură la gurile Dunării”, — ceea ce coincide perfect cu aspirațiile de un secol, potentate azi, la nivelul politicii de stat, preocupări majore ale dezvoltării societății românești.

În seria bogată de studii și evocări din prima parte a volumului, Goga exprimă, cu discernămint subtil și cu detaliu definitoriu, adevăruri memorabile despre „spiritualitatea românească” (și de mirare că alții gînditori și literați care au scris despre această temă au ignorat paginile de antologie de aici), despre „ideea națională”, — conferința la Universitatea din Cluj, străbătută de un sentiment adînc și conștientizat spiritual, de atășament patetic față de tezaurul operelor durabile ale trecutului. Acuitatea observațiilor și darul expresiei, al sintezelor, fac memorabile evocările lui Goga despre: Eminescu, Iosif Vulcan, Avram Iancu, Cosbuc, Vișcu, Lucaș, ori despre ultima înțînire și ultimul dialog: Goga la închisoare. Caragialele venit să-l vadă și să-l dea curaj și putere de rezistență, în 1912.

Chiar însemnările rapide, sub formă de aforisme sau simple frînturi de gînd, de meditație lirică, și „notele” telegrafice de carnet de călătorie prin țări romane (Spania, Italia, Franța) se citesc cu interes, ehei condiții lui Goga e alert și subiectiv, hiperbolic și colorat de intuiție poetice, de instinctul acestui gînditor și combatant liric. Ceea ce se vede mai ales în cele din urmă capitole ale cărții: „Fragmente autobiografice”, de o sinceritate depînă și de un realism indiscutabil, configurînd drumul vieții și aspirațiile unei simțiri putînd spune despre sine, ca într-o postumă a volumului său *Din larg*:

Nu cite-au fost imi vin în minte Ci cite-ar fi putut să fie...

Accente de regret, de durere și de revoltă, de judecăți aspre față de semenii, cu un spirit justițiar subiectiv, și nu o dată excesiv, apar mai ales în *Jurnalul înedit* (în posesia, azi, a editorului): „Fărămînturi dintr-o prăbușire” (de la 17 noiembrie la 26 decembrie 1916), consemnarea dezastrelor pe le începutul, pentru noi, al *Jurnalului mare război* — dintr-un „Jurnalul politic” din 1931, an de mari frîntînări și confruntări politice. Goga fiind totuși în iluzii, — dărtas și comentator al faptelor și al oamenilor. Cunoașterea personală politică de toate orientările în frunte cu suveranul de atunci, amator de combinații de tot soiul, aventurier și de mic colțbru

Cumpăna Așchii

I. Platoșa sarmată din copte de cal.

II. Cînd începea să se coacă botana, toate așele, în timpul nopții, erau înflite în pămînt, nici una nu rămînea cu tîșul spre cer, să nu se sperie pepenii și să nu crape spre zău.

III. Parafrază. Amînteghe-ți, tîrîină, că din om ești și în om te vei reînțoace!

IV. Vine timpul cînd este mai greu să scrii un autograf decît o carte.

V. Un înș se mîndreă că a schimbat. În zece ani zece meserii și tot atîtea localități. O vecină mai în vîrstă, sugubată, l-a replicat: „mama, orleai al plimba găina, cu tîrîta-ala tot ouăle-ale te face!”

VI. Cu pași mărunți ciclopul s-apropie de scop.

VII. Pentru unii, vesela este o formă de obrăznicie iar tristetea — o indecîntă.

VIII. La etajul șapte — o colibă, virful cozii unui animal dispărut.

IX. Cum înțelegi tradiția, așa vei fi înțeles de urmași.

X. Desore proză. Cîteva dezacorduri gramaticale la un personaj pot conduce la crimă.

XI. Grădina cu surșul e imprescriptibil.

XII. Pe sub abinele lui septembrie, mai adie încă viața aceea verde care îndreapță cetățîile.

George Alboiu

GABRIEL GARCIA MARQUEZ: «GENERALUL ÎN LABIRINT»

Urmare din pag. a 8 a

și se întinde pe pat cu ochii înclși, iar ea reluă lectura cu aceeași înțonatitate mai înăntate. Cînd i-a părut că el a adormit, puse cartea pe mîșua de noapte, îl săruti pe fruntea cuprînsă de febră, și-l sopți lui José Palacios că de la sece dimineața va aștepta, pentru o ultimă despărțire, Colonelul Belford Wilson mercea repîndind mereu parola de noapte pentru a liniști sențelele din coridor, întinse pe rogojinii. Trezînd prin fața ferestrei sălii principale, José Palacios îl văzu pe stîpînului casei servind cafea grupului de prieteni, militari și civili, care se așezaseră să vegheze pînă în momentul plecării. Cînd s-a întors în dormitor, l-a găsit pe general în pînă delit. L-a auzit rostînd fraze incoerente, care se puteau reduce la una singură: „Nimeni n-a înțeles nimic”. Corpul se zăbea în fierbîntele căldurii și da drumul unor pîrtiri grele și urt mirositoare. Nici generalul însuși n-ar fi știut, a doua zi, să spună dacă vorbea în somn sau alurea treaz, și nici nu-l aședea aminte. Era, de fapt, ceea ce el numea „crizele mele de de-

mență”. Care deja nu mai alarmau pe nimeni, deoarece acest lucru se întîmpla de aproape patru ani, fără ca vreun doctor să încerce a le da vreo explicație științifică, iar a doua zi, îl vedeau revîntînd din proprii-l cenusă, cu mîințele întinse de eliberare a celor patru tînturi, lăudîndu-se aprîndă pe marmura mesei de toaletă, și își din dormitor, lăsînd ușa deschisă, pentru a-l supraveghea din camera alăturată. Știa că-și va reveni spre dimineață, cînd se va băga în apa rece din cadă pentru a-și reface forțele scătulate de oroarea cosmaturală.

Era spre sfîrșitul unui marș forțat. O garnizoană de șapte sute optzeci și nouă de husari și grenadierii se răsucile, reclamînd plata salariilor neprimite, pe ultimele trei luni. De fapt, motivul adevărat era altul. Majoritatea dintre ei erau din Venezuela, mulți făcuseră războiul de eliberare a celor patru tînturi, dar în ultimele săptămîni fuseseră victimele atîtor batjocoriri și provocări de stradă, că aveau motive serioase de teamă pentru soarta lor după plecarea generalului din țară. Conflictul se stîrse, plîndu-li-se cheltuielile de deplasare și cele o mie de pesos-sur în loc de șaptezeci de mil. cîi cereau și, apoi, fură văzuți, spre seară, mergînd în bus de deplasare spre țara lor de origine, urmași de o gloată înmăș de oameni, între care femeile de serviciu, cu copiii și animalele domestice.

Zgomotul tobelor și alămurilor marșiale nu ajunseseră să acopere iarma multimi care asăltău cîntecul pe ei și înțînău pe unu pentru a le strica cadenta, fapt ce care nu-l mă făcuseră pînă acum nici măcar cu trupele înamic. Acum unsprezece ani, după trei secole lungi de dominație spaniolă, ferocile vicereze don Juan Sámmano fugise pe aceleași străzi dezghizînt în peregrin, avînd cuferele pline cu idoli de aur și smaralde neprelucrate, tucani sacri, vitrine încărcate cu fluturi de muzeu, și alte bogății,

și n-au lipsit cei care să-l plîngă la balcona, ba chiar să-l arunce și cite-o floare, urîndu-l din toată inima călătorie prosperă.

Generalul participase, în secret, la negocierile pentru stingerea conflictului, fără să se miste din casa mare război — dintr-un „Jurnalul politic” din 1931, an de mari frîntînări și confruntări politice. Goga fiind totuși în iluzii, — dărtas și comentator al faptelor și al oamenilor. Cunoașterea personală politică de toate orientările în frunte cu suveranul de atunci, amator de combinații de tot soiul, aventurier și de mic colțbru

„Nu voi mai scrie nici o altă scrisoare, toată viața mea”, spusese cînd o termină. Mai tîrziu, pe cînd transpira cuprîns de febră după masă, l-au apărut, în somn, strigătele îndepărtate ale multimi și se desțepi surprins de un țorant de petarde care, la țevă de bînză, puteau să ste ale insurgenților sau ale artificierilor. Dar cînd întrebă despre ce este vorba, îl spusese că este fîștă. Atît, și nimic mai mult. „Este fîștă, domnule general”. Fără ca nimeni, nici măcar José Palacios să se mai încumete a explica, ce fel de fîștă era.

Nu mai cînd Manuela l-a povestit cu ocazia vieții din timpul nopții, a așat că erau cîntecii inamicilor săi politici, cîd din partidul demagog, cum sunau el, care mergeau pe străzi înștînd, împotriva lui, corporațiile de mestegari, cu îngăduința forței publice. Era vîneri, și de țirg, ceea ce usura dezordinea din piața mare. O ploaie mai puternică decît de

obicei l-a dispersat ne revoltată, pe seară. Dar jîgnirea fusese înăpăstiată. Studentii Colegiului San Bartolome au asaltat birourile Curții Supremegale a forța un proces public împotriva generalului, distrîndu-l cu batonetele și aruncîndu-l peste balcon, un labou al său în mîșime naturală, pîtat în ulei de un vechi purtător de drapel din armata eliberatoare. Multi-mile îmbătate cu echiha iefului magazinelor din Calle Real și bodegile de la periferie care nu înclșeseră la timp, omorînd în piața mare, cu perinî umplute cu rumezuri, un genera recunoscut de toată lumea, chiar dacă nu purta casceta albăstră și nasturii de aur.

Îl acuzau că este promotorul acunș al neupunerii militare, într-o încercare trîzie de a recupera puterea pe care Congresul l-o fusese primitiv universal, după dolsprezece ani de armată cîntecului. Îl acuzau că dorește prezidenția pe viețată, pentru a pune în locul său un print european. Îl acuzau că simulează o călătorie în străinătate, cînd de fapt se ndreapță spre frontiera cu Venezuela, de unde plînuia să se întoarcă în fruntea trupelor insurgente, pentru a lua puterea. Zidurile din oraș erau pline de sătîre „lăudăroase”, înșurii împotriva lui, iar partizanii săi cel mai înșușiti se acunșeseră în case îndepărtate, pînă se potoleau spiritele.

Presa fidelă generalului Francisco de Paula Santander, înamicul său principal, îi atribuiau zvonurile despre boala sa înclșă, trimbată cu acunș zgomot și îngimare scititoare, despre laputul că urmează să răzăsească țara, care erau, de altfel, simple manevre politice pentru a-l ruga să nu plece. În noaptea aceea, în timp ce Manuela Sáenz îi povestea detaliile acelei zile frumoase, soldații pregătîndu-se intermarceră încercu să gtească, pe zidul palatului arhicelocpal, o fornică scrisă cu cărbune: „Nici nu pleacă, nici nu moare”. Generalul scunșe un susun. „Foarte rău trebuie să meargă lucrurile” mu-se, „lar eu mai rău decît ele, dacă toate acestea

se petrec la cîteva case mai încolo, iar pe mine să mă facă să cred că este fîștă.”

Adevărul este că nici prietenii săi cel mai întîmi nu credeau că pleacă. Nici de la putere, nici din țară. Orăș destul de mic, iar lumea destul de bîrfoșă pentru a nu se cunoaște cele două mari hibe ale călătoriei sale încerte: că n-avea suficienți bani pentru a ajunge undeva, cu o frază atît de numeroasă și cum fusese presedinte al republicii, nu putea țînă din țară mai devere de un an, fără un leș din partea guvernului, pe care nici măcar din rău-tate, nu-l solicita. Ordinul de a pregăti bagajele, pe care el l-a dat în mod ostentativ pentru a fi auzit de cine dorește, n-a fost înțeles ca o dovadă hotărîtoare, nici măcar de José Palacios, pentru că în alte ocazii ajunsesse pînă acolo înclș golise o casă întregă pentru a simula că pleacă, dar, înțînău, n-a fost o înșevăz politică de care. Aghemăntii săi militari stăteau că simptomele dezamăgiri erau destul de evidente în ultimul an. Totuși se mai întîmplase și altădată, și cînd se așteptau cel mai puțin, îl vedeau din nou însufletit decînt firul vieții cu mai multă împetuozitate decît înainte. José Palacios, care înțînău, n-a fost o înșevăz politică de care. Aghemăntii săi militari stăteau că simptomele dezamăgiri erau destul de evidente în ultimul an. Totuși se mai întîmplase și altădată, și cînd se așteptau cel mai puțin, îl vedeau din nou însufletit decînt firul vieții cu mai multă împetuozitate decît înainte. José Palacios, care înțînău, n-a fost o înșevăz politică de care. Aghemăntii săi militari stăteau că simptomele dezamăgiri erau destul de evidente în ultimul an. Totuși se mai întîmplase și altădată, și cînd se așteptau cel mai puțin, îl vedeau din nou însufletit decînt firul vieții cu mai multă împetuozitate decît înainte. José Palacios, care înțînău, n-a fost o înșevăz politică de care. Aghemăntii săi militari stăteau că simptomele dezamăgiri erau destul de evidente în ultimul an. Totuși se mai întîmplase și altădată, și cînd se așteptau cel mai puțin, îl vedeau din nou însufletit decînt firul vieții cu mai multă împetuozitate decît înainte. José Palacios, care înțînău, n-a fost o înșevăz politică de care. Aghemăntii săi militari stăteau că simptomele dezamăgiri erau destul de evidente în ultimul an. Totuși se mai întîmplase și altădată, și cînd se așteptau cel mai puțin, îl vedeau din nou însufletit decînt firul vieții cu mai multă împetuozitate decît înainte. José Palacios, care înțînău, n-a fost o înșevăz politică de care. Aghemăntii săi militari stăteau că simptomele dezamăgiri erau destul de evidente în ultimul an. Totuși se mai întîmplase și altădată, și cînd se așteptau cel mai puțin, îl vedeau din nou însufletit decînt firul vieții cu mai multă împetuozitate decît înainte. José Palacios, care înțînău, n-a fost o înșevăz politică de care. Aghemăntii săi militari stăteau că simptomele dezamăgiri erau destul de evidente în ultimul an. Totuși se mai întîmplase și altădată, și cînd se așteptau cel mai puțin, îl vedeau din nou însufletit decînt firul vieții cu mai multă împetuozitate decît înainte. José Palacios, care înțîn

gabriel garcia marquez

GENERALUL ÎN LABIRINT

José Palacios, servitorul său cel mai vechi, l-a găsit plutind în apa purificatoare a căzii, gol și cu ochii deschiși...

Eroul national al Americii Latine este, după cum bine se știe, generalul Simon Bolivar...

Jose Palacios auzise acest lucru de atâtea ori și în atâtea ocazii, încât nu mai credea să fie adevărat...

Eroul national al Americii Latine este, după cum bine se știe, generalul Simon Bolivar, cel care eliberase, după trei secole...

Gutierrez Cely l-a pus la dispoziție a arhivă de date scurse din presa secolului al 19-lea...

Dar n-a oșca o vorbă până când nu auzi bătând de ora cinci în turnul catedralei vecine.

Scritorul national al Americii Latine este, acum, fără îndoială, după publicarea, în martie...

Nu mai dădea seama de ce se întâmpla în jurul său...

„Sîmbătă, 8 mai, anul trecut, ziua în care englezii au ucis-o cu artileria pe „Joana d'Arc”...

Între acești doi date, astăzi în a un secol...

Între acești doi date, astăzi în a un secol...

„Alci nu sînt cocosi”, îi spusese José Palacios.

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

„Nu există nimic”, rețu generalul. „E o țară de rădători”.

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

„Alci nu sînt cocosi”, îi spusese José Palacios.

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

„Nu există nimic”, rețu generalul. „E o țară de rădători”.

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

„Alci nu sînt cocosi”, îi spusese José Palacios.

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

„Nu există nimic”, rețu generalul. „E o țară de rădători”.

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

„Alci nu sînt cocosi”, îi spusese José Palacios.

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

„Nu există nimic”, rețu generalul. „E o țară de rădători”.

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

„Alci nu sînt cocosi”, îi spusese José Palacios.

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

„Nu există nimic”, rețu generalul. „E o țară de rădători”.

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

„Alci nu sînt cocosi”, îi spusese José Palacios.

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

„Nu există nimic”, rețu generalul. „E o țară de rădători”.

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

„Alci nu sînt cocosi”, îi spusese José Palacios.

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

Într-unul din interviurile sale publicate într-un ziar nord-american...

„Nu există nimic”, rețu generalul. „E o țară de rădători”.

UN POET - O LUME

HULRUHSOR SAFIEVA

Hulruhsor Safieva (n. 1947) face parte din cea mai nouă generație de poeți ai Tadji-kistanului...

țadice cultivă sentimente delicate într-o intensitate puternică, dorind parca să sublinieze de fiecare dată că este o continuatoare a marilor Ferduși și Omar Chajam...

Rubaiate

Nu sînt cocori să-mi caut altă țară, Cînd este ger și viscol pe afară, Niciunde nu găseșc o vatră ca a mea, Departe moarte m-ar pîndi amară...

Probabil că prea multe au năvălit deodată Și n-o fi bucurie nici astăzi, nici curînd, Din culb tu egi un vultur zmulit, De ce mă chinuiești atît de mult?

REVISTA STRĂINĂ

„MARTE, ERU DE FILM”. ASTEFEL SE NUMESTE PRIMUL FILM SIMULIND UN ZBOR SPRE ȘI PE PLANETA ROSIE...

sale morale, umaniste, scriitorul a continuat să scrie împotriva războiului educător de moarte și de incalculabile pierderi umane și materiale...

„SOPHIE MARCEAU ESTE O DINTRE STELELE DE PRIMĂ MĂRIME ale ecranului francez. A debutat în 1950...

În TOAMNA ANULUI 1978 lumea a fost zguduită la aflarea veștii despre sinuciderea în masă a peste nouă sute de oameni în jungla din Guyana...

„SCINTEIA VIETNĂ”. APĂRUT ÎN ANUL 1932, ESTE CEL MAI CRUD DINTRE TOATE ROMANELE LIT E.M. REMARQUE (1876-1970)...

În TOAMNA ANULUI 1978 lumea a fost zguduită la aflarea veștii despre sinuciderea în masă a peste nouă sute de oameni în jungla din Guyana...

Sport

Duminică blajină

În malul Mării, m-am amoretit cu vulturii de nisip. În septembrie, la malul Mării, în seceni, ametrii de albul vîntului albire ca iarba de stecă...

În schimb, Universitatea Craiova, trăind o toamnă plină de alături, surlăberă toate speranțele Brașovului...

Continuare în p. 7-a

Luceafărul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor-șef: Nicolae Dan Frunțelatu, Mihail Ungheanu (redactor-șef adjuncți), A. I. Zăinescu (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA: București, Piața Școlii nr. 1, tel. 17 32 09. ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 90. Tiparul executat la COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘCINTEII